

Stockholms
stad

**Modell för ett långsiktigt stöd
till personer som har blivit
utsatta för hedersrelaterat våld
och förtryck**

**Rapport
Mars 2021**

stockholm.se

Innehåll

Inledning	3
Bakgrund.....	3
Sammanfattande resultat och slutsatser delrapporten	3
Utformning av förslag till modell	7
Förslag modell.....	8

Inledning

Att bryta med sin familj efter att ha blivit utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck, kan vara en lång uppbrottsprocess, ofta flera år, som inte avslutas i och med att personen får tillfälligt skyddat boende. Det är ofta då hen lämnar ett skyddat boende som behoven av stöd tilltar, kanske även hotbilden. Ett skydd och stöd behöver planeras för lång tid och med olika innehåll och former, till exempel familjehem, praktiskt och emotionellt stöd, stödboende eller eget boende med kontaktperson.

Bakgrund

I Stockholms stads budget för 2020 fanns följande uppdrag: ”Socialnämnden ska, i syfte att förebygga återfall efter en placering på skyddat boende, arbeta fram en modell för att långsiktigt stärka personer som har blivit utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck och har blivit tvungna att bryta med sin familj. I uppdraget ingår att undersöka möjligheten till samarbete med civilsamhället”.

Uppdraget presenterades i delrapporten *Långsiktigt stöd till personer som har blivit utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck*.¹ På sammanträdet den 16 december 2020 uppdrog socialnämnden åt socialförvaltningen att slutredovisa uppdraget, senast till nämndsammanträdet i april 2021, genom att presentera hur socialtjänstens arbete kan bedrivas så att de i delrapporten beskrivna bristerna i stödet åtgärdas.

Sammanfattande resultat och slutsatser delrapporten

I detta avsnitt återges en sammanfattning av resultat och slutsatser från delrapporten.

Delrapporten bygger på intervjuer med personal på utförarverksamheter som tar emot målgruppen hedersutsatta i Stockholms stad, Origo resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck och socialsekreterare från några av stadens relationsvårdsteam (RVT). Förutom dessa intervjuer har även personal inom ett antal civilsamhällesorganisationer samt kvinnor med egen erfarenhet av hedersrelaterat våld och förtryck intervjuats.

---

¹ *Långsiktigt stöd till personer som har blivit utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck*

Vid samtliga intervjuer framträder tre centrala stödbehov: bostad, ofta inklusive praktiskt stöd i vardagen, åtminstone initialt, studier eller arbete samt socialt stöd för att bryta isolering. Vid intervjuerna har det också varit tydligt att långsiktighet är centralt för ett välfungerande stöd till våldsutsatta i hederskontext. Samtidigt förefaller det inte vara tydligt för de socialsekreterare som intervjuats var gränserna går för socialtjänstens och RVT:s ansvar när det handlar om långsiktigt stöd till utsatta vuxna. Flera av dem uttrycker att de ser ett behov av mer långsiktighet än de upplever sig kunna erbjuda, när det kommer till frågor om boende och studier eller arbete. Psykosocialt stöd i form av samtal erbjuder samtliga RVT under en längre tid.

De intervjuade poängterar att ett tryggt boende är en grundförutsättning och många behöver hjälp med att få en bostad. Hur personens boendesituation ser ut är ofta en viktig faktor för om hen klarar att börja bygga upp en ny tillvaro eller efter en tid väljer att återvända till sin familj. Det skiljer sig idag åt mellan stadsdelsförvaltningar hur de har organiserat möjligheterna att bevilja olika typer av mellanboenden och hur tillgången på sådana resurser ser ut.

Både socialsekreterare och civilsamhällets representanter uppger i intervjuerna att ett viktigt stöd inledningsvis, framförallt om det är en ung person, när personen ska bo i en egen lägenhet är någon att kunna rådfråga i vardagliga situationer. Det kan vara frågor om att ta hand om ett hem, betala räkningar, skaffa abonnemang med mera, det vill säga någon form av boendestöd eller boendelots. Vidare lyfts socialt stöd, i syfte att bryta isolering, som viktigt. De intervjuade framhåller att om personer som blivit utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck inte får något stöd när de ska bo i en egen bostad riskerar allt att förfalla med följden att vissa inte kan behålla bostaden, eller så väljer hen att återvända hem för att det blir för svårt.

De RVT som deltog i intervjun upplever sig inte ha tid att hjälpa till med att stötta den utsattas behov av stöd vid exempelvis ansökningar för studier eller att hitta ett arbete. De framhåller dock att det är angeläget att de utsatta börjar studera eller arbeta för att minimera riskerna för återvändande. Det finns också en osäkerhet kring vem inom socialtjänsten som ansvarar för att stötta i dessa frågor. En vanlig uppfattning inom RVT, utifrån intervjuerna, verkar vara att frågor som rör studier eller arbete främst ligger på ekonomiskt bistånd inom socialtjänsten. Samtidigt finns ofta inte

samma kompetens om hedersvåld och förtryck inom ekonomiskt bistånd som inom RVT.

De kvinnor med egen erfarenhet av hedersrelaterat våld och förtryck som intervjuats fick ge en beskrivning av hur de upplevde processen inom socialtjänsten vid kontakt om sin utsatthet, och de ger en överlag samstämmig bild. Med utgångspunkt i deras redogörelser har en generell bild skapats, som finns på nästa sida. Varje steg är numrerat för att på ett så enkelt och tydligt sätt som möjligt kunna följa processen steg för steg. Här nedan följer en kort beskrivning av varje steg.

Steg 1. Personen söker hjälp hos socialtjänsten

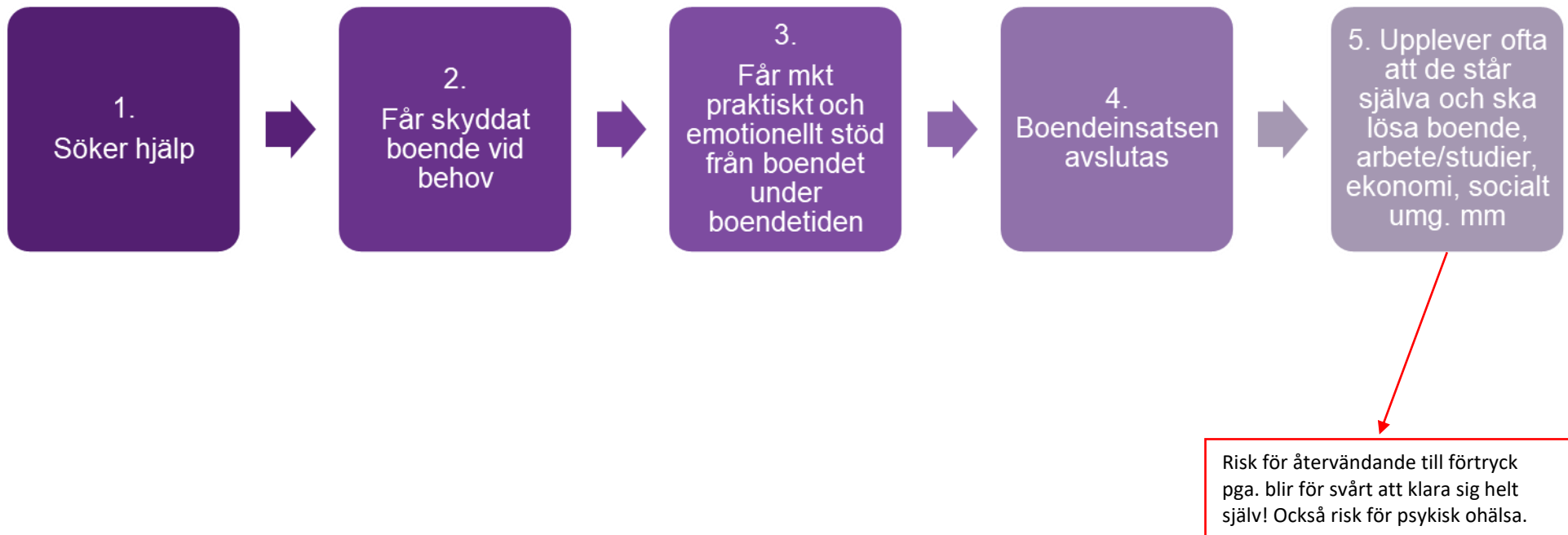
Steg 2. Placering på skyddat boende

Steg 3. Många upplever att de får mycket praktiskt och emotionellt stöd från boendepersonalen under vistelsen

Steg 4. Skyddat boende avslutas

Steg 5. Personen står själv och förväntas lösa frågor om boende, studier eller arbete, ekonomi, socialt nätverk med mera själv

Efter steg 5 finns risk för återvändande till förtryck på grund av att det blir för svårt att klara sig helt själv. Det finns också risk för psykisk ohälsa. Dessa risker är sannolikt större för unga personer, som aldrig bott eller klarat sig själva tidigare. I intervjuunderlaget var alla unga eller unga vuxna.

I slutsatserna lyfts bland annat att det i det fortsatta arbetet blir tydligt för socialtjänstens olika verksamheter vilket ansvar och vilka möjligheter de har att ge olika stöd i dessa ärenden. Otydligheten framstår som störst gällande praktiskt stöd, med att exempelvis söka bostad, lära sig betala räkningar, teckna abonnemang. Vem eller vilka som stöttar personerna till att hitta någon form av studier eller arbete för att minimera riskerna för återvändande behöver också bli tydligt. Med hänsyn till detta är det viktigt med helhetssyn och samverkan med andra aktörer än socialtjänsten, exempelvis Jobbtorg och Arbetsförmedlingen. Det bedöms som angeläget att dessa aktörer också har kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck, för att kunna ge målgruppsanpassat stöd av hög kvalitet.

Vidare får inte interna strukturer begränsa tillgången till exempelvis genomgångsbostäder för målgruppen. Antingen ska RVT kunna bevilja till exempel SHIS, eller så måste samverkan fungera med andra enheter för detta.

Utformning av förslag till modell

Uppdraget från socialnämnden var att i en rapport redovisa en modell för långsiktigt stöd till personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck som bott på skyddat boende. Den föreslagna modellen utgår ifrån de resultat som framkom i delrapporten. Resultaten är även samstämmiga med resultaten från kartläggningen av hedersrelaterat våld och förtryck som Stockholms stad genomförde tillsammans med Göteborgs stad och Malmö stad och som publicerades 2018.²

Som ett led i den processen har delrapportens resultat diskuterats i nätverk med handläggare och chefer på RVT. Generellt kände de igen och delade mycket i beskrivningarna som framkom i intervjuerna.

I Socialstyrelsens regeringsuppdrag 2017³, där de bland annat samlade in erfarenheter av det stöd och hjälp personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck upplevde sig ha fått för att förändra sin situation. Resultaten visade att våldsutsatta inte alltid söker eller får det stöd och den hjälp som de behöver och har rätt till. Enligt Socialstyrelsens kartläggning finns det ett stort behov av

---

² i Baianstovu, Rúna m fl. (2018) *Det hedersrelaterade våldets och förtryckets uttryck och samhällets utmaningar. En kartläggning i Göteborg, Malmö och Stockholm 2017–2018.*

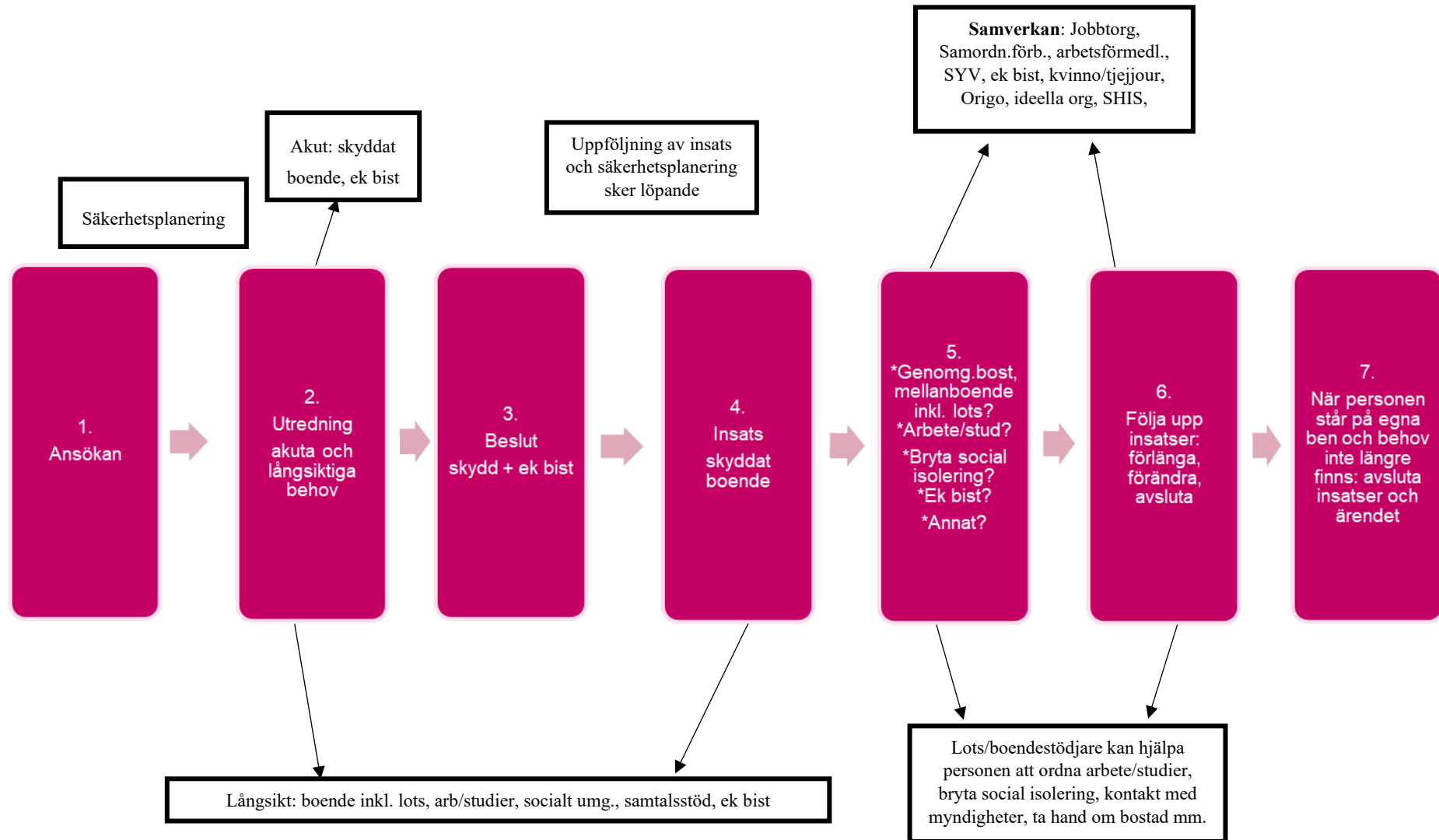
³ Socialstyrelsen. *Ett liv utan våld och förtryck*. Slutredovisning av uppdraget att genomföra en nationell kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck

förbättringar och särskilt viktiga utvecklingsområden identifierades. Det handlar om bemötande, tillgång till insatser och långsiktigt stöd, tillgång till boende, stödsamtal och traumabehandling och uppföljning av stöd och insatser.

Förslag modell

I bilden på nästa sida presenteras förslag till modell hur socialtjänstens arbete kan bedrivas för att långsiktigt stärka och stötta personer som har blivit utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck och som bott på skyddat boende. Varje steg är numrerat för att på ett så enkelt och tydligt sätt som möjligt kunna följa steg för steg.

Steg 1. En **ansökan** om stöd inkommer till RVT från en person utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck. Utredning inleds.

Steg 2. **Utredning akuta och långsiktiga behov.** RVT utreder hur personens situation ser ut och hur behoven av stöd ser ut. Riskbedömning görs. Finns behov av skyddat boende? Behov av annan typ av boende? Hur ser nätverket ut, vilka resurser har personen själv, vad vill hen ha hjälp med? Finns behov av kontakt med andra delar av socialtjänsten, exempelvis ekonomiskt bistånd, eller andra myndigheter och aktörer som Migrationsverket, Skatteverket, sjukvården? Arbetar eller studerar personen? Hur ser hotbilden ut? Har eller vill personen polisanmäla? Med mera.

Förutsättningarna för att kunna erbjuda ett långsiktigt stöd är att ha en helhetssyn när man utreder den enskildes behov och inte endast utreda den akuta situationen. Det är också viktigt att RVT kan bevilja de boendeformer som personen är i behov av. Detta för att inte riskera att en annan enhet gör en bedömning där våldsutsattheten inte vägs in.

Parallellt med steg 1 och 2 pågår en säkerhetsplanering, ibland tillsammans med polisen. Vilka fysiska skyddsanordningar behövs eventuellt? Skyddat boende, hemlig vistelseadress osv.? ”Inre skydd” till exempel ta bort sociala medier, byta telefonnummer osv.

Steg 3. **Beslut** om skyddat boende och vid behov hjälpa personen att få kontakt med handläggare på ekonomiskt bistånd.

Steg 4. Insats **placering** på skyddat boende

Under tiden för placering på skyddat boende fortsätter, alternativt påbörjas, om placeringen gjordes akut, en långsiktig planering tillsammans med personen. Planeringen innefattar boende, inklusive lots vid behov, arbete eller studier, socialt umgänge, samtalsstöd, ekonomiskt bistånd. Under tiden som personen är placerad på skyddat boende pågår löpande en uppföljning av insats och säkerhetsplanering.

Steg 5. Insatser efter skyddat boende. Genomgångsbostad, mellanboende inklusive lots? Arbete eller studier? Bryta social isolering? Ekonomiskt bistånd? Annat?

För att bryta isolering och ensamhet kan exempelvis en kontaktperson, som kan bidra till att skapa ett socialt sammanhang och ge personligt stöd, vara en viktig insats. Att länka till relevanta verksamheter inom civilsamhället kan också vara ett viktigt stöd på lång sikt.

Steg 6. Handläggare på berörda enheter inom socialtjänsten följer upp insatser: Ska insatsen förlängas? Förändras? Avslutas?

Steg 5 och 6 RVT bör vid behov ha möjlighet att bevilja någon form av boendestöd eller boendelots för att erbjuda praktiskt stöd till personen. Lots eller boendestödjare kan exempelvis stötta personen i att ordna arbete och studier, bryta social isolering, kontakt med myndigheter, ta hand om bostad med mera.

Steg 6 handläggare på RVT samverkar med till exempel: Jobbtorg, Samordningsförbundet⁴, arbetsförmedlingen, studie- och yrkesvägledare (SYV), ekonomiskt bistånd, kvinno- och tjejjour, Origo, ideella organisationer och SHIS.

**Steg 7. När personen inte längre bedöms ha behov av stöd:
avsluta insatser och ärendet**

---

⁴ Samordningsförbund är en kommunal samordningsorganisation inom Sverige som finansierar samordnade rehabiliteringsinsatser från samhällets sida. Syftet är att förhindra eller förkorta sjukskrivningar och arbetslöshet, bland annat genom tidigt stöd och förebyggande insatser.